

Karadeniz Bölgesinde ağustos, fındık toplama ayıdır. 15-20 yıl öncesine kadar yoksul ve orta köylüler kendi bahçelerini kendileri toplarlardı. Ücretli işçi çalıştıramazlardı. Komşularından “adam” alsalar da bunu onun işine bir “adam” vererek öderler, böylelikle birbirleriyle “keşik” yaparlardı. Yalnız zengin köylüler gündelikli işçi çalıştırdı. Artık Güneydoğu’dan gelen mevsimlik işçiler, hemen herkesin fındığını topluyor, ücretlerini alıp gidiyorlar. Zaten geçimini fındık tarımından sağlayan köylü kalmamış gibi. Fındık piyasada değerini bulamıyor. Gübre, bahçenin bakımı, toplama için verilen gündelikler, patız gibi işlere ödenenler çıkarılınca çiftçinin eline bir şey kalmıyor. Bu nedenle fındıkta ortakçılık yapanlar, ürünü yarı yarıya bölüşmekte nazlanıyor, üçte ikisini istiyorlar. Dün olduğu gibi bugün de yoksul ve orta halli, yani kıt kanaat geçinen köylüler, başka ürünleri gibi bir fındık tanesini bile ziyan edemezler. Özellikle yoksulluğun kol gezdiği geçmiş yıllarda bahçe sahipleri toplanmış fındık ocaklarının çevresini bir kez daha dolaşır, otların arasında kalmış ya da dallarda yaprakların arasına gizlenmiş fındıkları bırakmaya gönülleri razı olmazdı. Evin çocukları da ellerinde “gıdık”ları ile arkadan başak yaparak tek tane bırakmamaya çalışırlardı. Bir sevda türküsünde doldurma dizeler olarak geçen “Fındık toplayan kızlar/Fındık dalda kalmasın” sözleri bu titizliği yansıtır.

Fındık bahçeleri genellikle diğer bahçeler ve mısır tarlalarıyla yan yanadır. Aralarında bir çit veya tel bulursa da birinin bahçesindeki fındık dalları diğerinin bahçesine uzanır. Sınırdaki bu dallarda olgunlaşmış fındıklar komşuların bahçelerine düşer veya bayır yerlerde yuvarlanıp bahçe değiştirirler...

EMEKÇİDEKİ HARAM DUYGUSU

Kendi bahçesinin fındığını toplayan köylü, komşu bahçeden düşen fındıkları dalın durumundan çıkarır. Genellikle cinsinden veya olgunlaşma derecesinden de yerdeki fındığın kendisine ait olup olmadığını anlar. Bunları tek tek alarak komşu bahçeye atar. Kendi sepetine asla atmaz. Komşusu bunu görsün görmesin. Kendisine ait olmayan bu fındık onun için haramdır. Sofrasına ve kesesine haram karıştırmak istemez. Bunun bir sepet veya tek bir tane fındık olması fark etmez. Vicdanı ona bu harama el sürmemesini emreder.

Emekçilerin anlayışına göre “helal” olan, alın teriyle kazanılmış olandır. “Haram” ise başkalarından gasp edilendir. Bu insani kavram, bütün dinlere de girmiştir ama bu davranışı yalnızca dinle bağlantılı görmek doğru değildir. Bu bir toplu yaşam deneyimidir. Hak anlayışıyla da ilgidir. Adil bir dünya özlemini yansıtır. Toplumculuğun “Emek en yüce değerdir” anlayışıyla özdeşleşir. Hırsızlığın yaygın olduğu, talan ve vurgunun mubah olduğu bir sistemde insanlar birlikte yaşayamazlar. Bu sistem er geç yıkılır.

Şüphesiz ki en ideal toplum köylü toplumu değildir. Onun ilkelikleri, çaresizlikleri, bilgisizlikleri vardır. Ama köylü toplumdur ki, milletin temelidir ve orada örnek alınacak davranışlar da çoktur. Bütün milletlerin temeli köylüdür. Kentli toplumların anlayış kökenlerinde köyden getirilmiş birçok davranış yaşar.

Örneğin köylüler, “hayrat” meyve ağaçları gibi yol kıyılarındaki meyve ağaçlarından da meyve alıp yerler. Fakat yetimi bulunan bir ailenin meyvelerine, sebzelerine el sürmezler. “Yetim malı” yemek günahtır!

Köylü kadınları, komşularından ödünç mısır, un, buğday gibi bir yiyecek alsalar, bunun ölçüsünü akıllarında tutup aynı miktarda iade etmeye dikkat ederler. Kabına göre bu ölçülerin “Yarım”, “ağzı koğuz”, “sile”, başlı başlı” gibi adları vardır. Aldıklarını aynı ölçüde geri vermezlerse hak altında kaldıklarını düşünür, bunun vebalinden korkarlar.

Köyde olsun, kentte olsun, ailelerinden böyle bir eğitim almış olanlar, sokakta buldukları en ufak bir parayı bile kendi paralarına katamazlar. Borçlarını ve çalıştıkları kuruluşların hesaplarını kuruşu kuruşuna verirler. Onlar için bir lira ile bin liranın bu bakımdan bir farkı yoktur. Dürüst

tüccar bozuk terazi kullanmaz.

BİR DE ŞU SOYGUN SİSTEMİNE BAKIN

Bir emekçilerin ve dürüst insanların bu tutumuna bakınız, bir de hakkı olmayan servetlere konmak için hiçbir din, ahlak veya vicdani kuralı gözetmeyenlerin yaptıklarını göz önüne getiriniz. Kamu malını yağmalamayı açığözlük sayarlar. Devletten ihale kapmak için kimlerin sakalına tarak asmazlar ki? İhale verenler, yapılacak işin devlet işi olduğunu, ödenecek parada milyonlarca kişinin hakkı olduğunu düşünmezler de ‘bal tutan parmağını yalar’ diyerek havuzlar oluştururlar. Edindikleri servetler, ayakkabı kutularına sığmaz. Hırsızlıkla edindiklerini elle saymaya vakit olmadığından evlerinde para makinesi bulundururlar. Bütçeyi denetimden uzak tutarlar ve asla hesap vermezler.

Bunları görüp yaşadıkça hep komşuya ait olan tek tane fıncığı kendi sepetine koymayan, onu komşunun bahçesine, ait olduğu yere atanları düşünüyorum. Bu iki çeşit insan aynı milletin, aynı dinin, aynı ahlakın mensupları mı? Bu büyük ayrışmanın nedeni, bir takım insanları yoldan çıkaran nedir? Bu yolsuzlukları yetmiyormuş gibi bin bir siyasi numara ile onun üstünü örtmeye çalışanlara ne demeli?,